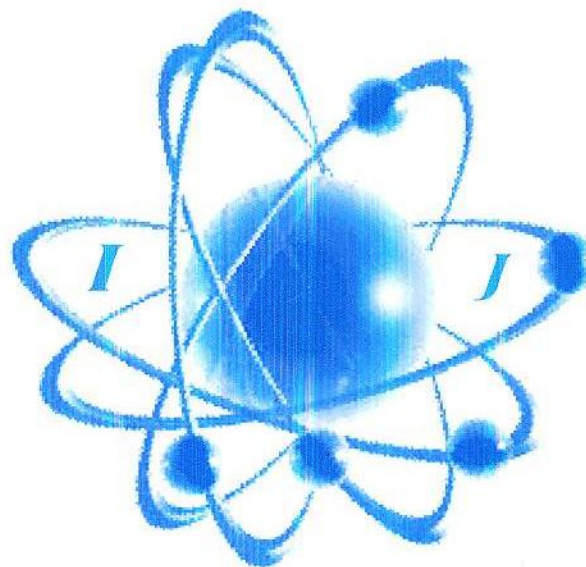

ISSN 2010-720X

ILIM HA'M JA'MIYET

2015 (№2)

FAN VA JAMIYAT

MAZMUN'
BAS MAQALA

Пренов Б.Б. Қадирятларды қадирлеу-муқаддес миннет..... 3
TA'LIMNIN' TEORIYALIQ TIYKARLARI'

Ja'miyetlik ilimler

Абдуллаева Я., Юлдашева Ш. Сайлов жарағида демократик тамойилларнинг устуворлиги ҳақида..... 5
 Хожалепесов П., Ажиниязов Б., Зинатдинов Д. Воспроизводительные особенности и жизнеспособности овец серой окраски..... 6

Ta'biyiy ha'm texnikali'q ilimler

Балтабаев М.Т., Ражабова С.К. Лимон өсімлігінің биоморфологиялық өзгешеліктері..... 8
 Djumabaev N., Mamutova G.SH. Joqari' da'rejeli ten'lemelerdi sheshiw usi'ları'..... 9
 Ешмуратов Ш.А., Худайбергенов К.К., Комеков М.Ш. Метод линейных оболочек при решении задач распознавания изображений..... 12
 Турманов И., Ибадуллаева И. Токымашылық материаларынтаныу пәни менен механиканың байланысы..... 14
 Утеулиев Н.У., Хожамуратова А. Об одной математической модели оптимального использования природных факторов при планировании АПК..... 15

Til bilimi ha'm a'debiyattani'w

Абдиназимов Ш.Н. Қарақалпақ тилинде пәт жок па? 17
 Ешниязова Э.Н. Илимий фантастика жанрының өзгешеліктері..... 19
 Казахбаев С.С. XX әсирдің ақыры ХХІ әсирдің басындағы қарақалпақ балалар поэзиясында қосық қурылысы... 21
 Кошанов К.М. Вопросы современной каракалпакской ономастики..... 22
 Курамова Г.К. Маънавий кадрятлар талқинидаги ўзига хослик (Г.Матёкубова достонлари мисолида)..... 24
 Патуллаева Г. Қарақалпақ тилиндеги нағыс атамаларының морфологиялық қурылысы..... 26
 Пазылов А.К., Арзимова Х. Қарақалпақ әдебиятында «Айралық» психологиясының сәулеленуі..... 27
 Раева Р.К., Усенова Г.А., Ешимбетова Н.М. Лингвокультурологические аспекты концепта «Мать» «ана» (на материале произведений каракалпакского поэта И.Юсупова)..... 29
 Seytjanov J., Ismaylova A. Practical use of new pedagogical technologies in the process of learning..... 31
 Шаниязов Б.Ж., Садуллаева А.Н. Глагольные фразеологизмы с морфологическим окружением в каракалпакском и английском языках..... 32

BILIMLENDIRIW, ILIM HA'M INNOVACIYA

Адилов П., Ташимов Н., Есбоғанова Б. Мухандислик графикасини автоматик чизиш дастурларидан фойдаланиб ўқитишда дидактик муаммоларни ечиш йўллари..... 34
 Алеуова Р. Мектепке шекемги билимлендириу мәкемелеринде тәбиятты үйрениу мәселелери..... 35
 Берданова П. Колледж оқыушыларын кәсипке бағдарлаудың педагогикалық машқалалары..... 37
 Фармонов О.А. О технологии разработки нового уровневого компьютерного учебного справочника-Нукус..... 39
 Файзиев М.А. Табиий фанлар йўналишида «информатика ва ахборот технологиялари» фанидан «дастурлаш тили» мавзусини интеграциялашган усулда ўқитиш..... 41
 Қасымов М., Жаңабегенова А. MS Excel дәстүри жардеминде теңдемелер системасын шешиудің методикасы... 43
 Қудярова Т., Муминова Н. Тарих пәнин оқытуда этнографиялық материаллардан пайдаланыу методикасы..... 44
 Тлеумбетова К. Мектепке таярлық диагностикасы..... 45
 Уразимова Т.В. Билимлендириудің мазмунын хәзирги заманға сәйкес түсиниуде көркем- өнердің роли..... 47

JA'S AL'PLAR MINBERI

Абдурахимов Қ.А. Айтиб туришларнинг тафаккур жарағиға таъсири ва роли..... 50
 Абылова Г.Ж. Эффективность использования нотного редактора Sibelius в музыкальном образовании..... 53
 Алламбергенова Г.К., Кеңесбаева Ш.К. Қарақалпақ эпосларының сырт елдерде үйренилуінің базыбир мәселелери (дәслепки дәуирлерине бир нәзер) 54
 Аманбаев М., Алламурадов К. Жасларға эстетикалық тәрбия бериуде халық өнерментшилиқ түрлериниң әҳмийети..... 57
 Ахмедова Н.Ш. Мақтабағча таълим муассасалари ва бошланғич синфларда чет тили дарсларининг интенсификацияси жарағининг узлуксизлиги..... 59
 Даўлетмуратова Э., Жумамуратова Г., Азизова Т. Илғор педагогик тажриба ҳақида..... 60
 Djabbagova O.A. Usage of cooperative learning methods..... 62
 Елмуратова А.У. Шахснинг меҳнат фаолияти ва қасб танлашдаги психик жарағнлари, индивидуал-психологик хуусиятлари..... 63
 Хожанов Ш.Б. Қарақалпақ тилинде компонентлери антонимлик қатнастағы жуп сөзлер..... 65
 Khojamatova G., Amanova B. Translation as the basis of integrated study skills..... 67
 Хуррамов И.А., Тошпұлатов Б.У. Экологик компетентликни шақланттиришда кейс-технологияси..... 68
 Хужаниязов У.Е. Таълим соҳасидаги ислохотлар – янгиланаётган жамият тақозоси..... 70
 Канпов Н. Сўзреллеу өнери тәлиминде оқыу искерлигин басқаруу тийкарлары..... 72
 Койшекенова Т.К., Джуманиязова Н. Киши жастағы оқыушыларға англичан тилин үйретиуде музыка хәм қосықлардың орны..... 74
 Қаршиев Н.Т. Аслий сифатли термин элементлар..... 75
 Қалжанов П.У. Данышпанлар дене тәрбиясының әҳмийети ҳаққында..... 77
 Мамбетова И.Ж. Инглис тилинде предлоглар хәм олардың қарақалпақ тилиндеги эквивалентлери хакқында улыўма сыпатлама..... 79
 Мирзабдуллаева Д. Шахснинг ички зиддияти конструктив ёки деструктив хулқнинг детерминанти сифатида..... 81
 Рузметова М. Умумтаълим мактаби ўқувчиларига инглиз тилини ўқитиш мазмунининг лингводидактик таркиби... 82
 Sabirova Sh.A Talabalarni axloqiy-estetik tarbiyalash texnologiyasi, shakli va usullari..... 85
 Seytjanov J., Tadjimova Sh. Using authentic materials in classroom..... 86
 Тұхтаходжаев Х.Б. Основы реализации принципа индивидуализации в физическом воспитании студентов..... 88

ILIMIY BAYLANI'SLAR

INTERNET: BIR ALI'MNAN EKI PIKIR

Құлбек Ергөбек Сәрсен улы Инсан бийқарға жасамайды... «Сиз бизиң бәримиз ушын қадирли алымсыз!...»..... 90

ILIM HA'M MA'DEMIYATI'MIZ G'AYRATKERI

Терехина А. Пусть каждый найдет свою звезду! 93
 Алламбергенов К., Утебаев Т.Т. Педагогика тарийхын изертлеуде орны бар алым..... 94

идеи, подростки и молодые люди читают стихотворения и прозаические сочинения, задают интересующие их вопросы. Каждая вторая неделя месяца—традиционно проводимый Союзом писателей Узбекистана «День молодёжи». Он проходит в форме открытого диалога и позволяет начинающим писателям, поэтам, литераторам встретиться со своими взрослыми коллегами, которые с удовольствием открывают им секреты творческой мастерской художников слова.

Как-то раз ученик одной из школ Нукуса задал мне вопрос, который особенно запомнился, — говорит Шарапатдин Аялов. — Он спросил, кем бы я хотел стать, если была бы возможность начать жизнь заново. Ответил, что при любых условиях связал бы ее с молодёжью, преподаванием, творчеством. Считаю себя счастливым человеком. Люблю то, чем занимаюсь. Приятно наблюдать успехи молодёжи и в целом изменения, происходящие в нашей республике. В стране царят мир и покой, а это главное условие процветания каждого государства.

Семья—еще одна составляющая моего большого счастья. Супруга Рысгуль Жумабаева, также журналист, обладатель медали «Шухрат», всегда помогает переживать как счастливые, так и сложные моменты жизни. Поддерживают и дети, подрастают на радость нам внуки. О чем могу еще мечтать?

В 2014 году НГПИ совместно с Институтом астрономии Академии наук Узбекистана был подписан договор о создании обсерватории на Физико-математическом факультете нашего вуза. В скором будущем не только студенты, но и учащиеся академических лицеев, профессиональных колледжей и общеобразовательных школ смогут посещать данную лабораторию в рамках факультативных занятий, узнают, как создавались знаменитые звездные таблицы Мирзо Улугбеком. А может быть, кто-то из них в будущем найдёт свою счастливую звезду?

Пусть каждый найдёт счастливую звезду!

Александра ТЕРЕХИНА

ПЕДАГОГИКА ТАРИЙХЫН ИЗЕРТЛЕЎДЕ ОРНЫ БАР АЛЫМ

К.А.Алламбергенов - филология илимлериниң докторы, профессор

Т.Т.Утебаев - үлкен илимий хызметкер-излениўши

Әжинияз атындағы Нөкис мәмлекетлик педагогикалық институты

Таянч сўзлар: педагогика фани, педагогика тарихи, шаклланиш, ривожланиш, халк таълими, илимий-тадқиқот ишлар, тахлил, таълим муаммолари, ахборот, тарбия, педагогик фикр.

Ключевые слова: педагогическая наука, история педагогики, формирование, развитие, народное образование, научно-исследовательская работа, анализ, проблемы в образовании, информация, воспитание, педагогическая мысль.

Key words: Pedagogy, history of Pedagogics, formation, development, public education, scientific-research work, analysis, problems in education, information, upbringing, pedagogical thoughts.

«XXI эсирдин белгили алымы» (Лондон, 2001), Каракалпакстан республикасына хызмет көрсеткен илим ғайраткери, педагогика илимлериниң докторы, профессор, халық аралық «Antique World» илимлер Академиясының академиги Өсербай Әлеуов Орайлық Азия халықларының әйемги дәуирдеги жәмийетлик-философиялық хәм педагогикалық ойпикрлерни тарийхын изертлеў менен шугылланыўшы жетекши алымлардың бири.

Студентлик дәуиринен-ак илимге кумар Ө. Әлеуовтиң үлкен илимге болған дөслекти көдем таслаўлары өткен эсирдин 70-жылларынан басланды. 1970-жылы ол Өзбекистан педагогика илиминизертлеў институтына «Педагогика теориясы хәм тарийхы» кәнигелиги бойынша аспирантураға кирди. Оған белгили алым, Өзбекистан хәм Каракалпакстан республикасына мийнети синген илим ғайраткери, педагогика илимлериниң докторы, профессор Ж.А. Орынбаев илимий басшы болып, «Бердақтың педагогикалық көз караслары» деген темада изертлеў жумысын алып барды. Бердақтың жәмийетлик-педагогикалық ойпикрлериниң тарийхий экономикалық хәм идеялық дереклери, дүньяға көзкарасының кәлиплесиўи және жаслардың камалға келиўине тәсри етиўи тарбиялық факторлар, сондай-ак жасларды билимге, әдеп-иқрамдылықка, эстетикалық жақтан тарбиялаўға байланыслы айтылған пикирлерни илимий таллаў жасалған кандидаттық диссертациясын 1974-жылы Низамий атындағы Ташкент мәмлекетлик пединститутының кәнигелестирилген илимий кеңесинде академик С.Р.Раджапов хәм доцент О.Әлиевлер-диң оппозиентлигинде табыслы қорғады [1].

Алым 1970-жылдан 1983-жылға шекем Өзбекистан педагогика илимин изертлеў институтының Каракалпакстандағы филиалында илимий хызметкер, илимий хаткер лаўазымында исели. 1983-жылы Нөкис мәмлекетлик университетиниң педагогика хәм психология кафедрасында үлкен оқытыўшы хызметине өтеди. Оған 1988-жылы доцент илимий атағы берилди.

Университет курамында педагогика хәм баслаўыш тәлим методикасы факультетиниң ашылыўына байланыслы 1989-жылы университеттеги баслаўыш тәлим педагогикасы хәм психология кафедрасының дөслекти шөлкемлестириўисин хәм кафедра баслығы болып тайынланды. 1990-жылы Нөкис мәмлекетлик педагогикалық институты қайта ашылғаннан кейин, ол бул жоқары оқыў орнында жоқарыда аты аталған кафедрада басшылық жумысын даўам еттирди. Алым 1992-1995- жыллары институттың мектепке шекемги тарбия факультети деканы болып исели. Факультетте үлкен шөлкемлестириў жумысларын алып барып, ол басқарған дәуирде факультет институттағы ең үлгили факультетлердин бири болды. Әсиресе, факультет оқытыўшыларының илим-изертлеў жумысларын алып барыўына айрықша жағдай жасады. Талапшаң алым 1995-1997-

жыллары улыўма институтлық педагогика хәм психология кафедрасына басшылық етип, студентлерге тийкарынан педагогика теориясы хәм тарийхы бойынша лекциялар оқыды. Оның усынысы менен киргизилген «Маверанахр халықлары педагогикасы» (1994), сондай-ак «Каракалпак халық педагогикасы» темасындағы арнаўлы курслары студентлер тәрпинен айрықша қызығыўшылық пенен үйренилди.

Ө.Әлеуов тек Каракалпакстан ушын ғана емес, ал узақ хәм жақын шет елдердеги илимпазлар ушын да қызықты болған Орайлық Азия халықларының педагогикалық ойлары тарийхын терең изертлеген жигирмаға жақын китаптың, 300 ден аслам илимий мақалалардың авторы. Ол дүнья жүзи алымлары өз пикирлерин билдирген халықаралық симпозиумлар менен конференцияларда (Нью-Йорк-1991, Термиз-1995, Ташкент-1996, Москва-2002) илимий усынысларын айта алған, Орайлық Азия халықларының тәлим-тәрбиялық ойпикрлерине, тарбиялық дәстүрлерине дүнья жүзи халықлары алымларының дықкатын қарата билген илимпаз. Оның «Россия педагогикасы энциклопедиясында» (1993, 1-том) «Каракалпакстан» атлы мақаласының басылып шығыўы қарақалпак халқының мәдениеті, халық билимлендириўи тарийхы бойынша дүнья зиялыларына мағлыұмат бериўи менен көзге түскен еди. Алымның «Бердақтың жәмийетлик-педагогикалық көзкараслары» (Нөкис, 1978), «Әжинияздың ағартыўшылық ойлары» (Нөкис, 1983), «Әйемги Орта Азия халықларының педагогикалық ойлары» (Нөкис, 1987), «Ертедеги түрк жазыўларындағы тәлим-тәрбиялық көзкараслар» (Нөкис, 1989), «XIX эсирдин акыры XX эсирдин басындағы каракалпак әдебиятындағы ағартыўшылық пикирлер» (Нөкис, 1992), «Мухаммед Пайғамбар әлийхис-саламының тәлим тарбиялық ойпикрлерни» (Нөкис, 1992), «Каракалпакстанда тәлим-тәрбиялық ойлардың кәлиплесиўи хәм раўажланыўы» (Әйемги дәуирден баслап XX эсирдин 30-жылларына шекем) (Нөкис, 1993,1996), «Әмир Темурдың жәмийетлик-философиялық хәм тәлим-тәрбиялық ойпикрлерни» (Нөкис, 1997), «Күнхожа хәм оның пикир дүньясы» (Нөкис, 1997) хәм т.б. монографияларында әйемги дәуирдеги Орайлық Азия халықларындағы тәлим-тәрбияның пайда болыўы мәселелери, «Авесто»дағы, ертедеги түрк руналық жазыўларындағы жәмийетлик, тәлим-тәрбиялық көзкараслар, сондай-ак Шығыстың уллы ойшылы Пайғамбарымыз Мухаммед Ибн Абдулланьың өз хәдислеринде банлаған педагогикалық пикирлерни, Имом Бухарий, ат Термизий, Абу Абдулла Рудаки, Әл-Фарабий, Әл Беруний, Ибн Сина, Юсуф Хас Хажиб, Ахмед Югнакий, Хожа Ахмед Яссауйи, Сулайман Бақырганий усаған алым-уламалардың Сыпыра жыраў, Асан қайғы, Жийренше шешен, Доспамбет, Жийен жыраў, Күнхожа, Әжинияз, Бердак, Өтеш, Омар, Аяпберген, Сейфулғабийт, Әбдикәдир хәм басқа да онлаған шайыр-ойшылардың жәмийетлик-ағартыўшылық пикирлеринин изертленуи Орайлық Азия халықларының тәлим-тәрбиялық ойпикрлерни тарийхын үйрениўдеги үлкен үлес болды. Ол жаратқан «Маверанахр халықлары педагогикасы» (Өзбек халқының педагогикасы тарийхы) бағдарлама-концепциясы ғәресиз мәмлекетлер

аўкамы көлеминдеги педагог-алымлар арасында 1992-жыл Москвадағы Мәдениет хәм халык кәдириятлары Академиясы және Өзбекистан халык билимлендириў министрлиги тәрәпинен өткерилген конкурста биринши орынды жеңип алып, окыўлық программасы түринде пүткил Өзбекистан пединститутларында үйрениў ушын енгизилди (Ташкент, 1994-ж.). Сондай-ак алым Каракалпакстаннын жаңа тарийхын (2000 -ж.) жаратыўға да белсенди катнасып, онын авторлығында «ХХ әсир акыры ХХ әсир басындағы Каракалпакстандағы жәмийетлик ой-пикирлер» бөлими жазылды.

Орайлык Азия халықларының жәмийетлик-педагогикалык ой-пикирлерин изертлеў тараўында айрықша жетискенликлерге ийе болған алым 1995-жылы Низамий атындағы Ташкент мәмлекетлик педагогикалык институтынын докторлык илимий дәреже беріўши кәнигелестирилген кеңесинде академик С.Шермухамедовтын басшылығында, сондай-ак академик Б.О.Калиров хәм профессор А.Мунавваровлардын оппонентлигинде «Қаракалпакстанда тәлим-тәрбиялык ойлардын кәлиплесиўи хәм раўажланыўы» (Ен әйемги дәўирден ХХ әсирдин 30-жылларына шекемги аралык) деген темадағы монографиясы тийкарында [2] педагогика бойынша докторлык диссертация жаклаўға еристи.

Алымнын монография диссертациясы алдына койған мақсети бойынша тарийхий-археологиялык, ески жазба мийраслар хәм архив мағлыўматлары тийкарында сондай-ак алымлар менен шайыр ойышлардын жаслар тәрбиясы хакындағы көзқараслары негизинде Каракалпакстанда әйемги дәўирден баслап ХХ әсирдин 30-жылларына шекемги болған тәлим-тәрбиялык ой-пикирлердин кәлиплесиўинин өзине тән жоллары менен раўажланыўын илимий жактан изертлеўди әмелге асырган.

Хәр бир халықтың тәлим-тәрбиялык ой-пикирлеринин кәлиплесиўи хәм раўажланыўының өзине тән тарийхий басқышлары, дузилиси, этникалык жактан келип шығыўы менен байланыска ийе өзгешеликтери болады. Ө.Әлеўовтын бул монография диссертациясы усы бағдарды нәзерде тутып, бай илимий - педагогикалык тәжирийбелер аркалы университет хәм пединститут студентлеринин, мектеп окытыўшылары менен ата-аналардын хәзирги уақыттағы тәрбия мазмунын терең түсинип алыўына, тәрбиялык жумысларды нәтижейли жүргизиўине, өз халқына өтмиште нелер тиийсли болғанын аңлаўына хәм өзлеринин бай мәдени мийрасларды жаратқан халықтың әуладлары екенлигин түсинип жасаўына, буны және да раўажландырыўға умтылып, өмир сүриўине жәрдемлесетуғын оғада қымбатлы мийнет қатарына кирди. Сонғы жылларда бундай дәрежеде фундаменталь китап жазыў Орайлык Азия педагог алымлары арасында профессор Ө.Әлеўовка ғана миясар болғандығы мәлим. Ол биринши мәрте Орайлык Азия алымлары арасында комплексли хәм толық көлемде әйемги дәўирдеги кәўимлик жәмийеттен баслап ХХ әсирдин 30-жылларына шекемги (қаракалпак халқы мысалында) тәлим тәрбиялык ой-пикирлердин кәлиплесиўи хәм раўажланыўы концепциясын жаратқан. Алым бул машқаланы шешиўде үлкен мәселе Орайлык Азия халықтарының педагогикалык ойларының кәлиплесиўи дереклерин бир димге салып, бул үлке халықлары педагогикасы тарийхын жаңа мағлыўматлар менен байытыўға еристи хәм педагогика тарийхын изертлеўдин бахалы методологиялык үлгисин жүзеге келтирди.

Профессор Ө.Әлеўов академик Ж.Базарбаев пенен бирге 1994-1997-жыллары Нөкис мәмлекетлик педагогикалык инсти-

туты қасынан «Қаракалпак халқының этнопедагогикасы» атлы илимий лаборатория шөлкемлестирип, бунда өз шәкирттери менен қарақалпак халқының этнопедагогикасының өзине тән өзгешеликтерине бағышланған илим-изертлеў жумысларын да алып барды. Лабораториядағы жумыслардың нәтижеси сыпатында илимий мақалалар топламын (Қаракалпак халқының этнопедагогикасы. Жуўаплы редакторы профессор Ө.Әлеўов, Нөкис, 1995) шығарыўға еристи. Буннан тысқары, алымнын жуўаплы редакторлығында хәм баспаға таярлаўында «Қаракалпак халқының педагогикалык ой-пикирleri тарийхынан» (Ташкент, 1983), «Қаракалпак халқының мектеп хәм педагогикалык ойлары тарийхы» (Нөкис, 1990) хәм т.б. онлаған монографиялар, мақалалар топламы басылып шықты. Ол Қаракалпакстан республикасынын тунғыш мектепке шекемги тәрбия концепциясын дәреткен (Нөкис, 1994) авторлардын бири.

Ө.Әлеўов 1997-жылы Бердак атындағы Қарақалпак мәмлекетлик университетинин «Педагогика хәм психология» кафедрасынын баслығы болып тайынланды. Онын илимий басшылығында бир неше илим кандидатлары П.Абдимуратов, П.Палўаниязов, М.Хажиева, А.Жумабеков, Т.Жиёмуратов, Қ.Сейтмуратов, А.Беқимбетовалар жетилишип шықты [3]. Профессор Ө.Әлеўов билимлендириў хызметкерлеринин сүйип окытыўын «Халық тәлими», Өзбекистан Илимлер Академиясы Қарақалпакстан бөлиминин «Хабаршысы», «Мугаллим хәм үзликсиз билимлендириў», «Билим хәм өндирис» журналларының редколлегия ағзасы сыпатында жаңа педагогикалык технология мәселелерин ен жайдырыўға да белсендилік пенен қатнаспақта.

Сондай-ак, алым Низамий атындағы Ташкент мәмлекетлик педагогикалык университетти жанындағы педагогика теориясы хәм тәрбия усыллары бойынша кәнигелестирилген илимий кеңестин, Қары Ниязий атындағы Өзбекистан педагогика илим-изертлеў институты жанындағы педагогика теориясы хәм тарийхы бойынша кәнигелестирилген илимий кеңестин, Өзбекистан Республикасы Илимлер Академиясы Қарақалпакстан бөлиминдеги Уаған тарийхы бойынша кәнигелестирилген Илимий Кеңестин ағзасы сыпатында да илим-изертлеў жумысларынын, жақланып атырган диссертациялардын сапалы болыўына өзинин үлесин қоспақта. Талантлы алымға студентлерге сапалы лекциялар окығанлығын есапка алып, 1998- жылы профессор илимий атағы берилди. 2006-жылы Халықаралық Antique World илимлер Академиясынын академиги болды.

Профессор Ө.Әлеўовтын илим саласындағы, кәнигелер таярлаў исиндеги хызметтери ел басшылары тәрәпинен елеўсиз қалдырылмады. Ол еки мәрте Қарақалпакстан Республикасы Жоқары Кеңеси Президумынын (1977, 1994) Хұрмет жарлығын алыўға миясар болды. Оған «Қарақалпакстан Республикасына хызмет көрсеткен илим ғайраткерин» атағынын бериліўи (2001-жыл) илимпаз өмириндеги үлкен уақыя болып, бул пидәкер перзентине халқының берген әдил бахасы есапланды.

Жуўмақлап айтқанда, алымнын биз жоқарыда қысқаша сыпатлама берип өткен өмири хәм дәретіўшилигине «Өзбек педагогикасы антологиясы»нан орын бериліўи (Ташкент, 1999) усундай мийнетлеринин арқасында еди. Булардын бәри Ө.Әлеўовтын, хакыйқаттан да Өзбекстан Республикасында тәлим-тәрбия машқалаларын изертлеўге салмақлы үлесин қосқан педагогика тарийхында гиреўди орны бар алым екенлигин көрсетип турады.

Әдебиятлар

1. Алеуов У. Педагогические взгляды Бердаха. Автореф. дис. ... канд. пед. наук. -Т.: 1974. -С. 37.
2. Әлеуов Ө. Қарақалпакстанда тәлим-тәрбиялык ойлардын кәлиплесиўи хәм раўажланыўы. - Нөкис: «Билим», 1993, 303-б.
3. Әлеуов Ө., Өтебаев Т. Қарақалпакстанда педагогика илиминин кәлиплесиўи хәм раўажланыўы. -Т.: "Фан ва технология нашриети", 2007, 128-б.
4. Педагогика народов Мавераннахра (История педагогики узбекского народа). Программа для педвузов. - Ташкент: 1994.

РЕЗЮМЕ

Мақолада Қарақалпакстан Республикасында хизмат күрсатқан фан арбоби, педагогика фанлари доктори, профессор Усербай Алеуовнинг хаёти ва педагогик фаолияти, тәлим-тәрбиявий қарашларинин мохияти хақида сўз юритилди.

Унда олимнинг Марказий Осиё халқлари ва педагогика тарихи билан шугулланувчи етакчи мутахассислардан бири эканлигига тәтибор қаратилган. Шунинг билан бирга олимнинг илгари сурган фирм-мулохазалари, педагогика фанининг келажиги хақидаги қимматли үй-фикрлари ўрин олган.

Ундан педагогика фани билан қизиққан соҳа мутахассислари қимматли материаллар олишлари мумкин.

РЕЗЮМЕ

В статье описывается жизнь и педагогическая деятельность доктора педагогических наук, Заслуженного деятеля науки Республики Каракалпакстан, профессора Усербая Алеуова, а также анализируются значение его точки зрения и рассуждения об образовании и воспитании.

В статье акцентируется внимание на то, что ученый является одним из ведущих специалистов, изучающим историю педагогики народов Центральной Азии, а также приводится ценная информация о перспективах педагогической науки, мнения и предложения, высказанные ученым. Работа может вызвать интерес у специалистов, занимающихся в сфере педагогической науки.

SUMMARY

The article deals with the life and pedagogical work of the Honored Science Worker, Doctor of Pedagogical sciences, professor Userbay Aleuov and the importance of his points of view and ideas about education and upbringing.

It's pointed out that the scientist is considered to be one of the leading specialists who has been investigating the history of Pedagogics in Central Asia. The article also includes the author's opinions and valuable information about the future of pedagogical science.

The scientists who are engaged in this sphere can get valuable materials from this article.